

Research paper

Presenting and Testing the Model of Regional Convergence and Cross-sectoral Alignment in Sports Development (Study of Sport for All and Competitive Sport in the Provinces of Caspian Sea)

K. Deylami¹, F. Ghafouri², J. Shahlaei Bagheri³, Gh. A. Karegar⁴

1. PhD Student, Department of Sport Management, Allameh Tabatabaie University, Tehran, Iran

2. uni allame

3. Associate professor in sport management, Department of sport management, Faculty of physical education and sport sciences, Allameh Tabatabaie University, Tehran, Iran.

4. Associate Professor, Faculty of Sports Sciences, Allameh Tabatabaie University, Tehran

Received: 2022/09/14

Accepted: 2023/02/06

Abstract

The purpose of this study was to present and test the model of regional convergence and cross-sectoral alignment in sports development as a case study for the field of sport for all and competitive sport in the provinces of Caspian sea. The research method is descriptive-correlational, applied (in terms of purpose), and survey (in terms of implementation). The statistical population included managers and executive experts of sports management and development in Gilan, Mazandaran and Golestan provinces. A statistical sample of 143 people was estimated and sampled in a purposful and convenience way. Research tool was a questionnaire extracted from the systematic qualitative stage. The validity of the instrument in two parts; Content validity (with regard to the opinion of 11 experts) and construct validity (model fit indices) along with reliability (Cronbach's alpha and composite) were confirmed. The results of the modeling confirmed the construct validity (the desirability of the fit indices) and the relationships of the model variables (the significance of the relationships between the variables). Accordingly, it can be stated that the dimensions (9 dimensions) and identified components (86 items) significantly explained the main variables in the model. The relationships defined in the model are, respectively, the levels, environmental capacity, development system leadership,

1. Email: kiana_d2010@yahoo.com

2. Email: farzadghafouri@yahoo.com

3. Email: javadshahlaee@gmail.com

4. Email: ali.karegar43@gmail.com

universal sports convergence and championship, and development convergence functions. Based on the results, it is suggested to the organizations in charge of sports development in the northern provinces, considering the common and similar ecosystem of the three provinces, to prioritize the inter-provincial and regional convergence strategy in the development of sport for all and competitive sport using scientific models such as the results of this study.

Keywords: Convergence of Development, Development Pattern, Recreational Sports, Competitive Sports, Provincial Sports, Northern Region.

Extended Abstract

The purpose of this study was to present and test the model of regional convergence and cross-sectoral alignment in sports development as a case study for the field of sport for all and competitive sport in the provinces of Caspian sea. The research method is descriptive-correlational, applied in terms of purpose, and survey in terms of implementation. The statistical population included managers and executive experts of sports management and development in Gilan, Mazandaran and Golestan provinces. A statistical sample of 143 people was estimated and sampled in a purposeful and convenience way. The questionnaire included variables and determining factors (86 questions) and was arranged on a 5-point Likert scale (from very low-1 to very high-5). Research tool was a questionnaire extracted from the systematic qualitative stage. validity of the instrument in two parts; Content validity (with regard to the opinion of 11 experts) and construct validity (model fit indices) along with reliability (Cronbach's alpha and composite) were confirmed. The results of the modeling confirmed the construct validity (the desirability of the fit indices) and the relationships of the model variables (the significance of the relationships between the variables). Accordingly, it can be stated that the dimensions (9 dimensions) and identified components (86 items) significantly explained the main variables in the model.

In the model fitting section, the first index examined included convergent validity, which is the evaluated average variance extracted (AVE) and is favorable (equal to and above 0.5). To check the divergent validity of the measurement model, Fronel and Locker criteria were used and it showed that the amount of matrix for each construct is greater than the shared variance between that construct and other constructs in the model. Composite reliability (CR) is a reliability analysis index that is equal to and above 0.7. The value of R² is calculated to fit the endogenous (dependent) structures of the model and has three levels: weak (0.19), medium (0.33) and strong (0.67). Criterion Q² specifies the predictive power of the model and in the case of an endogenous structure, it specifies the weak, medium and

strong predictive power with three values of 0.02, 0.15 and 0.35. SRMR criterion was used to fit the overall model (both measurement and structural model parts) whose value should be less than 0.1, so the amount of fit indices for the model variables is in the desired range.

The relationships defined in the model are, respectively, the levels, environmental capacity, development system leadership, convergence of universal sports and championship, and development convergence functions. In the results of the factor analysis section of dimensions and main variables, it was revealed that: dimensions of sports science and technology (0.93), international sports market and industry (0.92) and sports rules and programs (0.86), respectively had a significant role in explaining the evolution of international sports. Furthermore, the dimensions of the governance and politics of sports (0.95), the global position of sports (0.89), the industry and economy of sports (0.87) and the culture and participation of sports (0.83) respectively had a significant role in explaining the national development trends of sports. The dimensions of the economic capacity of the Northren provinces (0.93), the social capacity of the Northren provinces and the geographical capacity of the Northren provinces (0.92) and the institutional capacity of the Northren provinces (0.90) respectively had a significant role in explaining the ecosystem capacities of the Northren provinces. The dimensions of the structural capability of sports organization (0.96), sports processes and programs (0.95), sports resources and infrastructure (0.94) and human and social capital of sports (0.87) respectively played a significant role in explaining the sports system capability in the Northren provinces. The dimensions of knowledge-based and technology-oriented development of sports and professionalization and internationalization of sports (0.95), development of business and employment of sports and attraction of non-governmental participation in sports (0.94), networking and supply chain of sports (0.94) and sea-oriented and coastal development, sports and communication development and sports information (0.93) respectively had a significant role in explaining cross-sectoral development strategies. The dimensions of the growth of physical activity and sports participation (0.97), the improvement of motor literacy and the sports attitude of the society (0.94), the improvement of general sports per capita (0.92) and the promotion of sports in the leisure time of the society (0.91) respectively had a significant role in explaining the development of sports. The dimensions of the dynamics of sports competitions and events (0.95), national and international sports success (0.93), the efficiency of sports talent management (0.91) and the participation of sports fans (0.90) respectively had a significant role in explaining the development of championship sports. The dimensions of the dynamics of the sports community (0.95), the stabilization of the sports system

(0.94) and the environmental adaptation of sports (0.90) respectively had a significant role in explaining the sustainable development of sports. The dimensions of biological and social functions, commercial economic functions (0.95) and national political functions (0.66) respectively had a significant role in explaining the functions of sports development.

Based on the results, it is suggested to the organizations in charge of sports development in the northern provinces, considering the common and similar ecosystem of the three provinces, to prioritize the inter-provincial and regional convergence strategy in the development of sport for all and competitive sport, using scientific models such as the results of this study.

Keywords: Convergence of Development, Development Pattern, Recreational Sports, Competitive Sports, Provincial Sports, Northern Region.

ارائه و آزمون مدل همگراسازی منطقه‌ای و همسوسازی فرابخشی توسعه ورزش (مطالعه ورزش همگانی و قهرمانی در استان‌های حاشیه دریای خزر)

کیانوش دیلمی^۱، فرزاد غفوری^۲، جواد شهلائی باقری^۳، غلامعلی کارگر^۴

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران.

۲. دانشیار، دانشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)

۳. دانشیار، دانشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران.

۴. دانشیار، دانشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۶/۲۳

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۱/۱۷

چکیده

هدف این پژوهش، ارائه و آزمون مدل همگراسازی منطقه‌ای و همسوسازی فرابخشی توسعه ورزش به صورت مطالعه موردی برای حوزه ورزش همگانی و قهرمانی در استان‌های حاشیه دریای خزر بود. روش تحقیق از نوع توصیفی-همبستگی، از نظر هدف، کاربردی و از لحاظ اجرا، پیمایشی بود. جامعه آماری پژوهش، مدیران و کارشناسان اجرایی مدیریت و توسعه ورزش در استان‌های گیلان، مازندران و گلستان بودند. نمونه آماری ۱۴۳ نفر برآورد شد و به روش هدفمند و دردسترس نمونه‌گیری انجام شد. ابزار پژوهش پرسش‌نامه مستخرج از مرحله کیفی نظام‌مند بود. روایی ابزار در دو بخش روایی محتوایی (با نظر ۱۱ متخصص) و روایی سازه (شاخص-های برازش مدل) به همراه پایایی (آلفای کرونباخ و ترکیبی) تأیید شد. چارچوب مفهومی شامل ۴ سطح، ۹ منظر، ۳۶ بُعد و ۸۶ مؤلفه کلیدی بود. نتایج مدل‌سازی در نرم‌افزار پی‌ال‌اس، روایی سازه (مطلوب بودن شاخص‌های برازش) و روابط متغیرهای مدل (معناداری روابط بین متغیرها) را تأیید کرد. براساس نتایج، روابط تعریف‌شده در مدل به ترتیب شامل سطوح ظرفیت محیطی، راهبری سیستم توسعه، همگرایی ورزش همگانی و قهرمانی و کارکردهای همگرایی توسعه است. براساس نتایج به سازمان‌های متولی توسعه ورزش در استان‌های شمال کشور پیشنهاد می‌شود، با توجه به اکوسیستم مشترک و مشابه سه استان، راهبرد همگرایی

1. Email: kiana_d2010@yahoo.com
2. Email: farzadghafouri@yahoo.com
3. Email: javadshahlaee@gmail.com
4. Email: ali.karegar43@gmail.com

بین استانی و منطقه‌ای در توسعه ورزش همگانی و قهرمانی را در اولویت قرار دهند و از الگوهای علمی مانند نتایج این پژوهش استفاده کنند.

واژگان کلیدی: همگرایی توسعه، الگوی توسعه، ورزش تفریحی، ورزش رقابتی، ورزش استان‌ها، منطقه شمال.

مقدمه

با اعتقاد به اینکه توسعه متوازن می‌تواند همگرایی در جامعه چندمحیطی^۱ را تحکیم بخشد، نبود توسعه متوازن^۲ در میان مناطق یک کشور موجب شکاف و تشدید نابرابری منطقه‌ای و فضایی شده و مانعی در مسیر توسعه ملی محسوب می‌شود. منطق همسوسازی و همگرایی در توسعه براساس پیکرندی و درک استراتژیک^۳ از روابط زنجیره‌ای در اکوسیستم منطقه‌ای و محیط اجتماعی قرار دارد و این دیدگاه را دنبال می‌کند که دستاوردهای بزرگ حاصل هم‌افزایی^۴ بین ظرفیت‌های مختلف در یک منطقه یا سیستم است (بهرامی‌پاوه، ۲۰۱۸، ۴۸۰). منطقه‌گرایی یا همگرایی منطقه‌ای^۵ به راهبردی اشاره دارد که طی آن چند منطقه جغرافیایی که دارای علایق مشترک هستند، از طریق سازمان‌های منطقه‌ای با یکدیگر همکاری‌های راهبردی و اجرایی داشته باشند (ملایی و همکاران، ۲۰۱۸، ۷۷۵). همگرایی به معنی ترکیب و ادغام اجزا در یک کل است و با یکسان‌سازی سیاست‌های توسعه و مسئولیت بازیگران درقبال یکدیگر، به رفع تبعیض و نابرابری در توسعه منجر می‌شود (بهرامی‌پاوه، ۲۰۱۸، ۴۸۰). در همین راستا، همسویی حوزه‌ها و همگرایی مناطق در سطح کلان تا خرد کشورها از پارادایم‌های توسعه نوین^۶ در جهان است (بیل و دنیل^۷، ۲۰۱۸، ۳۷۱)؛ زیرا هم‌زمان با پدیده جهانی‌سازی^۸ و یکپارچه‌سازی ملی درون کشورها، رویکرد همگرایی منطقه‌ای بین اکوسیستم‌های مختلف (شهری، طبیعی، اقتصادی و...) براساس شناخت مزیت‌های نسبی شکل می‌گیرد و بستر افزایش جریان‌های محیطی و توسعه را فراهم می‌کند (بهرامی‌پاوه، ۲۰۱۸، ۴۷۹).

1. Multi-Environmental Society
2. Balanced Development
3. Strategic Understanding
4. Synergistic
5. Regionalism and Regional Convergence
6. New Development
7. Bell & Daniels
8. Globalization

ظرفیت‌سازی اکوسیستمی^۱ و همگرایی منطقه‌ای جزو راهبردهای ویژه توسعه در کشورهای دارای پراکندگی جغرافیایی است. در همین راستا، بررسی فرضیه همگرایی بین استان‌های ایران و اتخاذ سیاست‌های اقتصادی به منظور نیل به توازن منطقه‌ای یکی از موضوعات مهم در حوزه اقتصاد کلان ایران است. هدف اساسی همگرایی توسعه، آزادسازی ظرفیت‌ها است و در کنار آن به توسعه زنجیره تأمین و شبکه محیطی توسعه یاری می‌رساند. همگرایی، بیشتر از آنکه هدف باشد، روندی است که یک سوی آن ادغام توسعه و سوی دیگرش اتحاد راهبردی و اتخاذ رویه‌های مشترک در سیاست‌های توسعه است (سلامی و همکاران، ۲۰۱۷، ۱۶۸-۱۶۹). در همین راستا می‌توان گفت، ورزش و بخش‌های مرتبط با آن قابلیت زیادی برای تحلیل همگرایی منطقه‌ای و ظرفیت اکوسیستمی دارد. به زعم کارشناسان و شواهد محیطی ورزش کشور، دو مورد از چالش‌های اصلی اما مغفول توسعه ورزش در ایران، همسویبودن ورزش همگانی و رقابتی از یک طرف و واگرایی بین منطقه‌ای^۲ و در نظر نگرفتن استعداد بومی از سوی دیگر است (ملایی و همکاران، ۲۰۱۸، ۷۷۶).

در همین راستا ضرورت دارد همسوسازی توسعه حوزه‌های همگانی و قهرمانی ورزش^۳ به‌طور عام و همچنین همگرایی منطقه‌ای و استانی توسعه ورزش به‌صورت خاص، مسئله‌ای مهم و ضرورتی راهبردی در ورزش کشور تلقی شود. در کشورهای پیشرفته و توسعه‌یافته، توجه به ظرفیت‌های اکوسیستمی^۴ و همگرایی^۵ منطقه‌ای ورزش، کم‌وبیش در برنامه‌ها و گزارش‌ها مدنظر قرار دارد (کوک^۶ و همکاران، ۲۰۲۱، ۳)، اما هنوز درک مناسبی از اهمیت توسعه متوازن ورزش در ایران وجود ندارد (شهریاری و همکاران، ۲۰۱۵، ۵۶) و نیاز به مداخلاتی در سیستم توسعه ملی و استانی ورزش کشور بر حسب ظرفیت‌های اکوسیستمی وجود دارد. توسعه ورزش^۷ نیز همانند هر سیستم دیگری در جامعه نیازمند سیاست‌گذاری^۸ و تقسیم وظایف بین نهادها و مشارکت همه اقدار و نقش‌های اجتماعی بوده و لازم است که همه نهادهای مرتبط با این زمینه در سطح جامعه با آینده‌نگری در توسعه آن مشارکت داشته باشند (جوادی‌پور و همکاران، ۲۰۱۹). توسعه، جریانی است که دگرگونی‌های اساسی در ساختارهای یک پدیده، سیستم یا محیط را شامل می‌شود و سبب شکل‌گیری نظمی نوین در آن شود.

9. Ecosystem Capacity Building
2. Regional Divergence
3. Community and Athletic Sports
4. Ecosystem
5. Convergence
6. Cook
7. Sports Development
7. Policy Making

در همین راستا، توسعه ورزش را نیز می‌توان مشتمل بر فرایند و سیستمی دانست که از طریق تأمین منابع و فضاها و ترغیب افراد به مشارکت در ورزش سبب ارتقای نشاط و تندرستی عمومی می‌شود. توسعه ورزش در منظرهای کلان و خرد و منظرهای درون‌سیستمی و برون‌سیستمی برای سطوح ورزش پرورشی، همگانی، قهرمانی و حرفه‌ای بررسی‌شدنی است (بنار و همکاران، ۲۰۱۸، ۱۶).

ورزش همگانی و قهرمانی با دو ماهیت متفاوت بخش مستقیمی از زندگی شهروندی و اجتماعی هستند و در معرض ویژگی‌ها، پویایی و پیچیدگی‌های محیطی و اکوسیستمی قرار دارند؛ از این رو هموسازی این دو حوزه ورزش در ابعاد مختلف ساختاری، فرایندی و کارکردی باید مدنظر سیاست‌گذاران و مدیران قرار بگیرد. ورزش همگانی با مفاهیمی مانند ورزش شهروندی، ورزش تفریحی، ورزش برای همه و اوقات فراغت فعال، یک طیف موضوعی هستند و شامل فعالیت تمامی افراد و همه سنین در انواع مختلف فعالیت‌های جسمانی، تمرین، بازی و مسابقات محلی است که هدف اصلی آن تندرستی و نشاط است. ورزش قهرمانی نیز با ورزش رقابتی، ورزش حرفه‌ای و نخبه همپوشانی دارد و شامل مسابقات ورزشی ملی و تورنمنت‌های مبتنی بر عنوان و مدل در ورزش مانند المپیک، مسابقات جهانی، قاره‌ای و سطح ملی است (گزارش بخش ورزش برنامه ششم، ۲۰۱۵).

در تحقیقات بین‌المللی و سایر کشورها، حوزه ورزش همگانی رویکرد آینده‌پژوهی بیشتر مدنظر بوده است. کوک و همکاران (۲۰۲۱) توسعه رویدادهای و فضاهای ورزشی را وابسته به عوامل اکوسیستمی گزارش کرده‌اند. به گزارش اسوارت و مارتین^۱ (۲۰۲۱) و بیل و دنیل (۲۰۱۸)، تغییرات محیط اجتماعی و اقتصادی بر توسعه ورزش بیشترین اثرگذاری را دارد. فریز^۲ و همکاران (۲۰۲۰)، بهیاری و بیرو^۳ (۲۰۱۹) و دی‌گریس^۴ و همکاران (۲۰۱۷) نقش ورزش در توسعه پایدار را به کارکردهای ورزش وابسته می‌دانند. بگوچ^۵ (۲۰۲۰) و هوانگ و تان^۶ (۲۰۱۵)، سیاست‌های توسعه ورزش و تغییرات آن را متمایل به ظرفیت‌های جغرافیایی و بومی می‌دانند. راتن و جونز^۷ (۲۰۱۸) و سونسون و لیون^۸ (۲۰۱۷) آینده توسعه ورزش را بیشتر متأثر از تغییر درخور توجه در مشارکت، فراغت و... می‌دانند.

1. Swart & Martín
2. Ferriz
3. Bihari & Biró
4. De Grace
5. Begović
6. Huang & Tan
7. Ratten & Jones
8. Svensson & Levine

لبرمن^۱ (۲۰۱۷) نقش ورزش زنان در حوزه همگانی را بیشتر از قهرمانی می‌داند. جانسون و تیبورگ^۲ (۲۰۱۰) اثر ظهور ورزش‌های نوین بر آینده ورزش همگانی و قهرمانی را بسیار تعیین‌کننده می‌دانند. برخی تحقیقات غیرورزشی در کشور به بررسی همگرایی و همسوسازی توسعه بین استان‌ها پرداخته‌اند؛ وفائی و همکاران (۲۰۱۸) همگرایی رفاه اجتماعی، بهرامی‌پاوه (۲۰۱۸) همگرایی توسعه‌یافتگی منطقه‌ای و سلامی و همکاران (۲۰۱۷) همگرایی اقتصادی بین استان‌های کشور را به سیاست‌های توسعه منطقه‌ای وابسته می‌دانند. در تحقیقات توسعه ورزش استان‌های شمال کشور، شهرپاری سجهرودی و همکاران (۲۰۱۵) اتحادهای استراتژیک در توسعه گردشگری ورزشی استان‌های شمالی ایران، علوی و همکاران (۲۰۲۰) مدل توسعه ورزش‌های دریایی با رویکرد گردشگری در استان مازندران، بنار و همکاران (۲۰۱۸) الگوی مشارکت ورزشی استان گیلان، نودهی و همکاران (۲۰۱۶) موقعیت راهبردی توسعه ورزش روستایی و بومی و محلی استان گلستان، چوپانی (۲۰۱۴) تحلیل راهبردی ورزش قهرمانی بانوان استان مازندران و زیتونلی و همکاران (۲۰۱۲) توانمندی‌های گردشگری ورزشی استان گلستان را دارای جنبه‌های مشابهی ارزیابی کرده‌اند. پژوهش‌های تخصصی به موضوع همسویی بین ورزش همگانی و قهرمانی نپرداخته‌اند، اما به صورت موردی این دو حوزه به طور همزمان بررسی شده‌اند (شعبانی و خواجه، ۲۰۱۷؛ شعبانی‌بهار و همکاران، ۲۰۱۳). پژوهش‌هایی نیز به تحلیل و مدل‌سازی توسعه ورزش قهرمانی پرداخته‌اند (ملایی سفیددستی و همکاران، ۲۰۲۰؛ شعبانی و همکاران، ۲۰۲۰؛ ملانی و همکاران، ۲۰۱۸؛ سهرابی، ۲۰۱۵). رضایی‌صوفی و شعبانی (۲۰۱۷) و فراهانی و همکاران (۲۰۱۷) راهبردهای توسعه ورزش قهرمانی ایران را به دلیل غالب بودن ضعف‌ها و تهدیدها بر فرصت‌ها و قوت‌ها در وضعیت تدافعی تدوین کرده‌اند. برخی مطالعات مرتبط با موضوع پژوهش به ارائه مدل و الگوی توسعه ورزش همگانی پرداخته‌اند (غفوری و همکاران، ۲۰۱۹؛ رهبری و همکاران، ۲۰۲۱؛ وفایی‌مقدم و همکاران، ۲۰۱۹؛ صفاری و لطیفی‌فرد، ۲۰۱۸؛ جوادی‌پور و همکاران، ۲۰۱۹؛ خطیب‌زاده، ۲۰۱۶؛ صفاری، ۲۰۱۲؛ هنرور و همکاران، ۲۰۱۵). سبجانی و هاشمی (۲۰۱۷) در ارزیابی کارکردهای ورزش همگانی در کشور و حیدری و همکاران (۲۰۱۸) در فراتحلیل مطالعات توسعه ورزش همگانی ایران، وضعیت این حوزه را نامطلوب گزارش کرده‌اند. به طور کلی، پژوهش‌ها بیشتر به بررسی ابعاد و فرایند توسعه ورزش، ورزش همگانی و قهرمانی در سطوح ملی و استانی پرداخته‌اند؛ با وجود این، همسویی بین حوزه‌های ورزش و همگرایی بین استان‌ها مطالعه نشده است. در پژوهش‌های خارجی نیز این رویکردها به صورت مفاهیم تخصصی همسوسازی

1. Leberman
2. Jonasson & Thiborg

و همگرایی تحلیل نشده‌اند. مرور سایر مطالعات داخلی با موضوع همسویی و همگرایی در خارج از حوزه ورزش نشان می‌دهد که این یافته‌ها عمدتاً ناظر بر نظریه‌های توسعه کلان و منطقه‌ای است. بحث همگرایی در توسعه منطقه‌ای از آغاز بر پایه‌های نظری استوار بوده است، اما پس از رواج اجرایی، از پشتوانه نظری برخوردار شده است (سلامی و همکاران، ۲۰۱۷). کلیت سیستم توسعه ورزش و اجزای تشکیل‌دهنده آن برای توسعه بسته به استعداد منطقه‌ای و حوزه ورزشی باید تفاوت داشته باشد. در چنین وضعیتی، برنامه‌ریزی نوین مستلزم شناخت ویژگی‌ها و پیروی از تئوری اکوسیستمی در توسعه است. در همین راستا، شناخت قابلیت‌ها، توانایی تفسیر محیطی مناطق و تعیین راهبردهای توسعه ورزش موجب می‌شود تا ورزش مناطق مختلف در مواجهه با رویدادهای محیطی دچار استحاله نشود و متناسب با تحولات و پیچیدگی‌ها به تطابق برسد. تحلیل همسویی بخشی و همگرایی فرابخشی در توسعه ورزش می‌تواند اطلاعات و چارچوب تحلیلی مناسبی را در اختیار مدیران و کارشناسان سازمانی، محققان و مدرسان دانشگاهی و فعالان و متخصصان رسانه‌ای حوزه ورزش در شمال کشور قرار دهد. سیستم ورزش کشور از بازیگران و نقش‌های زیادی (سازمانی، فردی و...) تشکیل شده است که در حال تعامل و همکاری با یکدیگر هستند. این سیستم تحت تأثیر اوضاع اقتصادی، سیاسی و اجتماعی کشور با رکود بی‌سابقه‌ای مواجه شده است (بنار و همکاران، ۲۰۱۸). مدیریت در چنین سیستمی بسیار پیچیده و درک‌نشده خواهد بود. چارچوب‌ها و مدل‌های ارائه‌شده توسط محققان به کارگزاران و تحلیلگران کمک می‌کنند که با ساده‌سازی کلیات سیستم علمی ورزش به درک بهتری از تمامیت آن دست یابند. مدل‌های اکتشافی مسائل را بهتر طبقه‌بندی می‌کنند و فرصت یافتن پاسخ‌های صحیح را افزایش می‌دهند تا تصمیم‌گیری به یافته‌های جزئی و پراکنده بر مبنای چارچوب-های فکری برخاسته از نظر خبرگان و مبانی علمی قرار بگیرد. همچنین کشف، تبیین و تفسیر داده‌های پژوهشی در چارچوب مدل‌سازی بهتر می‌تواند روابط بین عناصر و متغیرهای پدیده‌ها را توضیح دهد و درک سازوکارهای آن را آسان‌تر کند.

به‌طور مشخص، مسئله پژوهش حاصل استنباط از چالش‌ها و نیازهای محیطی (توسعه همگرایی ورزش در منطقه شمال) و خلأها و روندهای دانشی (رشته مدیریت ورزشی) است. در مرور و نقد تحقیقات به خلأهای پژوهشی اشاره شد که این پژوهش به دنبال تقویت تلاش‌های پیشین در این زمینه است. در بررسی چالش‌های توسعه و نیازهای مدیریت در ورزش نیز ضرورت همگراسازی منطقه‌ای و بخشی تبیین شد. در جغرافیای کشور، منطقه شمال کشور شامل استان‌های گیلان، مازندران و گلستان، به دلیل مجاورت دریا، طبیعت سبز و پرجاذبه و آب‌وهوای معتدل از وضعیت متمایزی در مقایسه با سایر استان‌ها برخوردار است (علوی و همکاران، ۲۰۲۰، ۱۷۸). در واقع، موقعیت مناسبی برای همگرایی

منطقه‌ای در توسعه بین این سه استان وجود دارد؛ از این رو اکوسیستم شمال از نظر تحلیل نیز قابلیت تئوری‌پذیری زیادی برای مباحث همسویی عملکردی و همگرایی منطقه‌ای در توسعه ورزش دارد و مسئله پژوهش نیز بر این موضوع دلالت دارد. اکنون می‌توان به بستر نظری اهداف و سؤال اصلی پژوهش پرداخت. ابعاد کلی اکوسیستم توسعه ورزش را می‌توان مطابق بخش کیفی مطالعه شامل تحولات ورزش، روندهای توسعه، ظرفیت‌های اکوسیستمی، قابلیت سیستم ورزش، راهبردهای توسعه، کارکردهای توسعه، ورزش همگانی، ورزش قهرمانی و توسعه پایدار ورزش دانست. مرور تحقیقات نشان می‌دهد که پژوهش‌های داخلی عمدتاً بر جنبه محیطی و ساختاری و حوزه‌های همگانی و قهرمانی تمرکز داشته‌اند، اما مطالعات خارجی به بررسی جنبه‌های سیستمی و عملکردی عمده این منظرها پرداخته‌اند؛ بر این اساس، هدف پژوهش حاضر پاسخ‌گویی به این سؤال است که عوامل تعیین‌کننده در توسعه اکوسیستمی ورزش در شمال کشور براساس همسوسازی حوزه‌های همگانی و قهرمانی و همگرایی تا چه میزان اثرگذارند؟ آیا مدل تحلیلی حاصل از برآیند اثر بهینه این عوامل از نظر کمی، تأییدشده متخصصان و صاحب‌نظران و شاخص‌های آماری است؟

مدل و چارچوب مفهومی: چارچوب مفهومی استخراج‌شده شامل ۴ سطح، ۹ منظر، ۳۶ بُعد و ۸۶ مؤلفه کلیدی بود. چهار سطح مفهومی مدل پژوهش شامل چهار سطح مفهومی یعنی ظرفیت محیطی توسعه ورزش شمال، راهبری سیستمی توسعه ورزش شمال، همگرایی توسعه ورزش همگانی و قهرمانی و کارکردهای توسعه همگرای ورزش شمال است. مطابق شکل شماره یک، سطح ظرفیت محیطی توسعه ورزش شمال شامل منظرهای تحولات ورزش بین‌المللی، روندهای توسعه ملی ورزش و ظرفیت‌های اکوسیستمی شمال بود. منظر تحولات ورزش بین‌المللی شامل ابعاد بازار و صنعت ورزش بین‌المللی، علوم و فناوری ورزش و قوانین و برنامه‌های ورزش بود. منظر روندهای توسعه ملی ورزش نیز شامل ابعاد حکمرانی و سیاست ورزش، صنعت و اقتصاد ورزش، جایگاه جهانی ورزش و فرهنگ و مشارکت ورزش بود. منظر ظرفیت‌های اکوسیستمی شمال نیز شامل ابعاد ظرفیت نهادی، ظرفیت جغرافیایی، ظرفیت اقتصادی و ظرفیت اجتماعی بود. در سطح راهبری سیستمی توسعه ورزش شمال، منظرهای قابلیت‌های سیستمی ورزش شمال و راهبردهای توسعه ورزش شمال مطرح شد. منظر قابلیت‌های سیستمی ورزش شمال شامل ابعاد قابلیت ساختاری سازمانی ورزشی، منابع و زیرساخت ورزش، سرمایه انسانی و اجتماعی ورزش و فرایندها و برنامه‌های ورزش بود. منظر راهبردهای توسعه ورزش شمال شامل توسعه دریامحور و ساحلی ورزش، شبکه‌سازی و زنجیره تأمین ورزش، توسعه دانش‌بنیان و فناوری‌محور ورزش، حرفه‌ای‌سازی و بین‌المللی‌سازی ورزش، توسعه کسب‌وکار و اشتغال ورزش، جذب مشارکت غیردولتی در ورزش و توسعه ارتباطات و اطلاعات ورزش بود. سطح همگرایی

روش پژوهش

روش تحقیق از نوع توصیفی-همبستگی^۱، از نظر هدف، کاربردی و از لحاظ اجراء، پیمایشی بود. تمامی مدیران و کارشناسان اجرایی در سازمان‌های ورزشی استان‌های شمالی (گیلان، مازندران و گلستان) شامل ادارات ورزش و جوانان، هیئت‌های ورزشی، تربیت‌بدنی آموزش و پرورش و دانشگاه‌ها، ورزش شهرداری و سایر، جامعه آماری این تحقیق را تشکیل دادند. تعداد نمونه براساس تعداد قابل‌کفایت برای مدل‌سازی، به تعداد ۱۰ تا ۲۰ برابر تعداد سؤالات مربوط به متغیر دارای بیشترین سؤال در مدل انتخاب شد؛ از این‌رو به تعداد ۱۰ برابر سؤالات متغیر دارای بیشترین تعداد سؤال (۱۵ سؤال در متغیر راهبردها فرابخشی توسعه)، ۱۵۰ نفر برآورد شد. برای اطمینان از دریافت تعداد پاسخ‌های مناسب، پرسش‌نامه برای ۱۷۰ نفر ارسال شد. از بین ۱۵۱ پرسش‌نامه دریافتی، به ۱۴۳ پرسش‌نامه به‌طور کامل پاسخ داده شده بود؛ از این‌رو وارد فرایند تحلیل شدند. روش نمونه‌گیری از نوع هدفمند و در دسترس بود.

ابزار پژوهش، پرسش‌نامه استخراج‌شده از فاز کیفی (تبدیل چارچوب کیفی به پرسش‌نامه محقق‌ساخته) استفاده شد. پرسش‌نامه شامل متغیرها و عوامل تعیین‌کننده بود (۸۶ سؤال) و در مقیاس پنج ارزشی لیکرت (از بسیار کم = یک تا بسیار زیاد = پنج) تنظیم شده بود. در بخش کمی، پرسش‌نامه تدوین‌شده برای بررسی روایی محتوایی یا صوری، در اختیار شش نفر از اساتید و پژوهشگران خبره (دکتری مدیریت ورزشی دانشگاه‌های منطقه شمال) و پنج نفر از مدیران حوزه اجرایی ورزش استان‌های شمالی قرار گرفت. بعد از تأیید روایی محتوایی، ابتدا ابزار در مطالعه‌ای مقدماتی بین ۳۰ نفر از جامعه آماری توزیع شد. سپس از طریق روش آلفای کرونباخ ترکیبی، پایایی یا ثبات درونی آن با استفاده از نرم‌افزار اسپ‌اس‌اس^۲ (نسخه ۲۵) محاسبه و تأیید شد ($\alpha=0/84$). پس از آن، پرسش‌نامه‌ها در مرحله اصلی جمع‌آوری شدند. ضریب آلفای کرونباخ این مرحله (نهایی) نیز در بخش نتایج برازش مدل گزارش شده است (جدول شماره یک). ضریب آلفای کرونباخ نشان داد، بیشتر سازه‌ها و متغیرهای مرتبط با آن‌ها دارای ثبات درونی بسیار مناسبی‌اند. سپس پایایی و روایی سازه به‌صورت مراحل گزارش‌شده در قسمت یافته‌ها با استفاده از نرم‌افزار اسمارت پی‌ال‌اس^۳ نسخه دو تأیید شد.

۱. یافته‌های گزارش‌شده در این مقاله به بخش کمی رساله دکتری مربوط است؛ از این‌رو روش‌شناسی مربوط به بخش کمی گزارش می‌شود.

2. SPSS20
3. Smart PLS

برای تحلیل یافته‌ها از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری به کمک نرم‌افزار اسمارت پی‌ال‌اس استفاده شد. به دلیل غیرطبیعی بودن توزیع بیشتر متغیرهای پژوهش (میزان چولگی بیشتر متغیرهای پژوهش خارج از دامنه ۱- تا ۱ بود)، حجم نمونه اندک و نیاز به آزمون فرضیه‌های میانجی، از نرم‌افزار اسمارت پی‌ال‌اس استفاده شد. به‌طور کلی، تجزیه و تحلیل با استفاده از روش پی‌ال‌اس از سه بخش مدل اندازه‌گیری^۱، مدل ساختاری^۲ و مدل کلی تشکیل شده است. متغیرهای مدل در دو دسته متغیرهای پنهان و آشکار تقسیم‌بندی می‌شوند که متغیر پنهان نیز در سطوح مختلف به کار برده شده است. بخش مدل اندازه‌گیری شامل سؤالات (شاخص‌ها) هر بعد همراه با آن بعد است و روابط میان سؤالات و ابعاد در این بخش تجزیه و تحلیل می‌شود. بخش مدل ساختاری نیز حاوی تمامی سازه‌های مطرح در مدل اصلی پژوهش است و در این قسمت بر میزان همبستگی سازه‌ها و روابط میان آن‌ها تمرکز می‌شود. در بخش مدل کلی که شامل هر دو بخش مدل اندازه‌گیری و ساختاری است، با تأیید برازش آن، بررسی برازش در یک مدل کامل می‌شود.

نتایج

یافته‌های پژوهش شامل سه بخش نتایج توصیفی، نتایج برازش مدل و نتایج مدل نهایی است. مشخصات پاسخ‌دهندگان پرسش‌نامه (۱۴۳ نفر) از افراد صاحب‌نظر اجرایی در ورزش استان‌های گیلان، مازندران و گلستان، در جدول شماره یک آمده است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

1. Measurement Model
2. Structural Model

جدول ۱- توصیف مشخصات فردی پاسخ‌دهندگان (نمونه آماری)

Table 1- Description of personal characteristics of the respondents (statistical sample)

فرآوانی (نفر) Abundance (people)	شغل Job	فرآوانی (نفر) Abundance (people)	جنسیت Gender	میانگین Average	مؤلفه Component
27	مدیران و کارشناسان خیره اداری ورزش و جوانان Managers and expert experts of sports and youth departments	87	مرد Man	44.63	سن Age
48	مدیران و کارشناسان خیره هیئت‌های ورزشی Managers and expert experts of sports boards	56	زن Female	17.68	سابقه شغلی Work experience
14	مدیر و معلمان حوزه تربیت‌بندی و ورزش آموزش و پرورش Director and teachers of physical education and sports education	فرآوانی (نفر) Abundance (people)	استان Province	فرآوانی (نفر) Abundance (people)	تحصیلات Education
15	مدیران و اساتید ورزش دانشگاه‌ها Directors and sports professors of universities	47	گلستان Golestan	92	فوق لیسانس Master's degree
17	مدیران و مربی باشگاه ورزشی Sports club managers and coaches	42	گیلان Gilan	51	دکتری P.H. D
6	مدیریت ورزش شهرداری‌ها Sports management of municipalities	39	مازندران Mazandaran		
15	وزارت ورزش و فدراسیون‌های ورزشی Ministry of Sports and Sports Federations	15	سطح ملی National level		

مطابق جدول شماره دو در بخش برازش مدل، اولین شاخص بررسی شده، روایی همگرا است که معیار متوسط واریانس استخراج شده^۱ (AVE) ارزیابی می‌شود و مطلوب یعنی مساوی و بیشتر از ۰/۵ است. برای بررسی روایی واگرایی مدل اندازه‌گیری، از معیار فورنل و لاکر^۲ استفاده شد. نتایج نشان داد که میزان ماتریس برای هر سازه بیشتر از واریانس اشتراکی بین آن سازه و سازه‌های دیگر در مدل است. پایایی ترکیبی (CR) یک شاخص تحلیل پایایی است که میزان مساوی و بیشتر از ۰/۷ مناسب ذکر شده است. مقدار R² برای برازش سازه‌های درون‌زای (وابسته) مدل محاسبه می‌شود و دارای سه سطح ضعیف (۰/۱۹)، متوسط (۰/۳۳) و قوی (۰/۶۷) است. معیار Q² قدرت پیش‌بینی مدل را مشخص می‌کند و در مورد یک سازه درون‌زا قدرت پیش‌بینی‌کنندگی ضعیف، متوسط و قوی (سه مقدار ۰/۰۲،

1. Average Variance Extracted
2. Fornell-Larcker

ادامه جدول ۲- شاخص‌های توصیف متغیرها و شاخص‌های برازش مدل در خروجی نرم‌افزار

Table 2- Variables description indices and model fit indices in the output of the software

متغیر Variable	ابعاد Dimensions	ایندکس‌های برازش مدل Model fit indices	توزیع داده‌ها Data distribution	شاخص‌های توصیف Descriptive indicators	ایندکس‌های برازش مدل Model fit indices
		SRMR	Elongation	M SD	CR R ² Q ²
توسعه دریانوردی و ساحلی ورزش Development of sea-oriented and coastal sports	شبکه‌سازی و زنجیره تأمین ورزش Networks and sports supply chain	0.95	0.9	0.95	0.97
توسعه دانش‌پژوهی و فناوری‌های ورزش Development of sports-oriented knowledge and technology	توسعه دانش‌پژوهی و فناوری‌های ورزش Development of sports-oriented knowledge and technology	0.93	0.88	0.93	0.96
توسعه بین‌المللی‌سازی ورزش Professionalization and internationalization of sports	توسعه کسب‌وکار و اشتغال ورزش Business development and sports employment	0.92	0.92	0.96	0.96
توسعه مشارکت غیردولتی در ورزش Attracting non-governmental participation in sports	توسعه ارتباطات و اطلاعات ورزش Development of sports communication and information	0.91	0.9	0.95	0.95
بهبود سواد حرکتی و نگرش Improving movement literacy and attitude	بهبود سواد حرکتی و نگرش Improving movement literacy and attitude	0.89	0.86	0.96	0.96
رشد فعالیت بدنی و مشارکت ورزشی Increasing physical activity and sports participation	رشد فعالیت بدنی و مشارکت ورزشی Increasing physical activity and sports participation	0.92	0.9	0.95	0.92
ارتقای ورزش در فراغت جامعه Promotion of sports in the leisure of society	ارتقای ورزش در فراغت جامعه Promotion of sports in the leisure of society	0.91	0.9	0.97	0.95
بهبود سرانه‌های عمومی ورزش Improving general sports per capita	بهبود سرانه‌های عمومی ورزش Improving general sports per capita	0.93	0.93	0.97	0.96

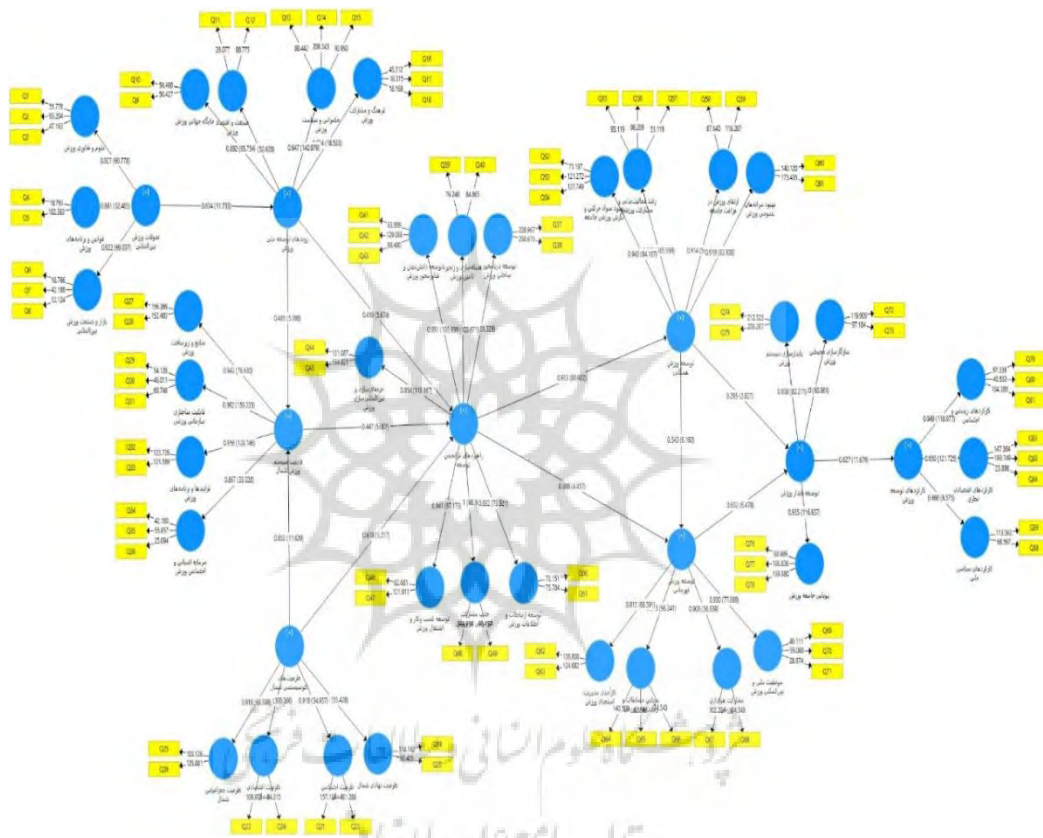
ادامه جدول ۲- شاخص‌های توصیف متغیرها و شاخص‌های برازش مدل در خروجی نرم‌افزار

Table 2- Variables description indices and model fit indices in the output of the software

متغیر Variable	ابعاد Dimensions	ایندکس‌های توصیف Descriptive indicators	ایندکس‌های برازش مدل Model fit indices
کارآمدی مدیریت استعداد ورزش Effectiveness of sports talent management		M: 4.43 SD: 1.38	SRMR: 0.203
توسعه ورزش قهرمانی Development of championship sports	رقابت‌های ورزشی و پدیده‌های مسابقات و مشارکت هواداری ورزشی The dynamics of sports competitions Participation of sports fans	M: 4.43 SD: 1.38	SRMR: 0.203
توسعه پایدار ورزش Sustainable development of sports	موفقیت ملی و بین‌المللی ورزش National and international sports success سازگاری محیطی ورزش Environmental adaptation of sports	M: 4.39 SD: 1.39	SRMR: 0.355
کارکردهای زیستی و اجتماعی Biological and social functions	پایداری سیستم ورزش Stabilization of the sports system	M: 4.43 SD: 1.38	SRMR: 0.203
کارکردهای توسعه ورزش Sports development functions	پدیده‌های جامعه ورزش The dynamics of the sports community	M: 4.43 SD: 1.38	SRMR: 0.203
کارکردهای سیاسی ملی National political functions		M: 4.43 SD: 1.38	SRMR: 0.203

بر اساس شکل شماره دو و جدول شماره سه، نتایج بخش کمی نشان داد که در مدل معادلات ساختاری پژوهش، همه روابط معنادار و شاخص‌های برازش مطلوب هستند؛ از این رو مدل پژوهش از نظر آماری نیز تأیید می‌شود.

شکل ۲- مدل معادلات ساختاری نهایی در نرم‌افزار پی‌ال‌اس
 Figure 2- Final structural equations model in PLS software

جدول ۳- نتایج ضرایب مسیر و مقدار مناداری فرضیه‌های اصلی مدل پژوهش

Table 3- The results of path coefficients and significance of the main hypotheses of the research model

P-values	T-values	ضریب مسیر Path coefficient	میزان اثر هریک از عامل‌ها برهم و بر زیر عامل‌ها The effect of each of the factors on each other and on the sub-factors
0.001	59.8	0.93	تحولات ورزش بین‌المللی ← علوم و فناوری ورزش Developments in international sports → Sports science and technology
0.001	31.13	0.86	تحولات ورزش بین‌المللی ← قوانین و برنامه‌های ورزش Developments in international sports → Sports rules and programs
0.001	65.39	0.92	تحولات ورزش بین‌المللی ← بازار و صنعت ورزش بین‌المللی Developments in international sports → International sports market and industry
0.001	69.87	0.89	روندهای توسعه ملی ورزش ← جایگاه جهانی ورزش National sports development trends → The global status of sports
0.001	49.9	0.87	روندهای توسعه ملی ورزش ← صنعت و اقتصاد ورزش National sports development trends → Sports industry and economy
0.001	142.1	0.95	روندهای توسعه ملی ورزش ← حکمرانی و سیاست ورزش National sports development trends → Sports governance and politics
0.001	17.17	0.83	روندهای توسعه ملی ورزش ← فرهنگ و مشارکت ورزش National sports development trends → Sports culture and participation
0.001	50.43	0.9	ظرفیت‌های اکوسیستمی شمال ← ظرفیت نهادی شمال The ecosystem capacities of the North → The institutional capacity of the North
0.001	52.25	0.92	ظرفیت‌های اکوسیستمی شمال ← ظرفیت اجتماعی شمال The ecosystem capacities of the North → The social capacity of the North
0.001	91.31	0.93	ظرفیت‌های اکوسیستمی شمال ← ظرفیت اقتصادی شمال The ecosystem capacities of the North → The economic capacity of the North

ادامه جدول ۳- نتایج ضرایب مسیر و مقدار مناداری فرضیه‌های اصلی مدل پژوهش

Table 3- The results of path coefficients and significance of the main hypotheses of the research model

P-values	T-values	ضریب مسیر Path coefficient	میزان اثر هر یک از عامل‌ها برهم و بر زیر عامل‌ها The effect of each of the factors on each other and on the sub-factors
0.001	68.01	0.92	ظرفیت‌های اکوسیستمی شمال ← ظرفیت جغرافیایی شمال The ecosystem capacities of the North → The geographical capacity of the North
0.001	76.28	0.94	قابلیت سیستم ورزش شمال ← منابع و زیرساخت ورزش Ability of the North sports system → Sports resources and infrastructure
0.001	157.04	0.96	قابلیت سیستم ورزش شمال ← قابلیت ساختاری سازمانی ورزشی Ability of the North sports system → Structural capability of sports organization
0.001	127.45	0.95	قابلیت سیستم ورزش شمال ← فرایندها و برنامه‌های ورزش Ability of the North sports system → Exercise processes and programs
0.001	32.47	0.87	قابلیت سیستم ورزش شمال ← سرمایه انسانی و اجتماعی ورزش Ability of the North sports system → Human and social capital of sports
0.001	76.29	0.93	راهبردهای فرابخشی توسعه ← توسعه دریامحور و ساحلی ورزش Transsectoral development strategies → Development of sea-oriented and coastal sports
0.001	101.42	0.94	راهبردهای فرابخشی توسعه ← شبکه‌سازی و زنجیره تأمین ورزش Transsectoral development strategies → Networking and sports supply chain
0.001	105.69	0.95	راهبردهای فرابخشی توسعه ← توسعه دانش‌بنیان و فناورمحور ورزش Transsectoral development strategies → Development of sports-oriented knowledge and technology
0.001	118.15	0.95	راهبردهای فرابخشی توسعه ← حرفه‌ای‌سازی و بین‌المللی‌سازی ورزش Transsectoral development strategies → Professionalization and internationalization of sports
0.001	70.61	0.94	راهبردهای فرابخشی توسعه ← توسعه کسب‌وکار و اشتغال ورزش Transsectoral development strategies → Business development and sports employment

ادامه جدول ۳- نتایج ضرایب مسیر و مقدار مناداری فرضیه‌های اصلی مدل پژوهش

Table 3- The results of path coefficients and significance of the main hypotheses of the research model

P-values	T-values	ضریب مسیر Path coefficient	میزان اثر هر یک از عامل‌ها برهم و بر زیر عامل‌ها The effect of each of the factors on each other and on the sub-factors
0.001	98.3	0.94	راهبردهای فرابخشی توسعه ← جذب مشارکت غیردولتی در ورزش Transsectoral development strategies → Attracting non-governmental participation in sports
0.001	65.05	0.93	راهبردهای فرابخشی توسعه ← توسعه ارتباطات و اطلاعات ورزش Transsectoral development strategies → Development of sports communication and information
0.001	83.46	0.94	توسعه ورزش همگانی ← بهبود سواد حرکتی و نگرش ورزشی جامعه Development of public sports → Improving motor literacy and sports attitude of society
0.001	187.63	0.97	توسعه ورزش همگانی ← رشد فعالیت‌بدنی و مشارکت ورزشی Development of public sports → Physical activity growth and sports participation
0.001	56.27	0.91	توسعه ورزش همگانی ← ارتقای ورزش در فراغت جامعه Development of public sports → Promotion of sports in the leisure of society
0.001	84.63	0.92	توسعه ورزش همگانی ← بهبود سرانه‌های عمومی ورزش Development of public sports → Improving general sports per capita
0.001	69.27	0.91	توسعه ورزش قهرمانی ← کارآمدی مدیریت استعداد ورزش Development of championship sports → Effectiveness of sports talent management
0.001	99.36	0.95	توسعه ورزش قهرمانی ← پویایی مسابقات و رقابت‌های ورزشی Development of championship sports → The dynamics of sports competitions
0.001	60.04	0.9	توسعه ورزش قهرمانی ← مشارکت هواداری ورزشی Development of championship sports → Participation of sports fans
0.001	76.05	0.93	توسعه ورزش قهرمانی ← موفقیت ملی و بین‌المللی ورزش Development of championship sports → National and international sports success

ادامه جدول ۳- نتایج ضرایب مسیر و مقدار مناداری فرضیه‌های اصلی مدل پژوهش

Table 3- The results of path coefficients and significance of the main hypotheses of the research model

P-values	T-values	ضریب مسیر Path coefficient	میزان اثر هر یک از عواملها برهم و بر زیر عاملها The effect of each of the factors on each other and on the sub-factors
0.001	59.11	0.93	توسعه پایدار ورزش ← سازگارسازی محیطی ورزش Sustainable development of sports → Environmental adaptation of sports
0.001	78.35	0.94	توسعه پایدار ورزش ← پایدارسازی سیستم ورزش Sustainable development of sports → Stabilization of the sports system
0.001	120.42	0.95	توسعه پایدار ورزش ← پویایی جامعه ورزش Sustainable development of sports → The dynamics of the sports community
0.001	115.86	0.95	کارکردهای توسعه ورزش ← کارکردهای زیستی و اجتماعی Sports development functions → Biological and social functions
0.001	125.97	0.95	کارکردهای توسعه ورزش ← کارکردهای اقتصادی تجاری Sports development functions → Commercial economic functions
0.001	8.19	0.66	کارکردهای توسعه ورزش ← کارکردهای سیاسی ملی Sports development functions → National political functions
P-values	T-values	ضریب مسیر Path coefficient	تحلیل مسیر روابط بین متغیرهای اصلی مدل Path analysis of relationships between the main variables of the model
0.001	10.89	0.63	تحولات ورزش بین‌المللی ← روندهای توسعه ملی ورزش Developments in international sports → National sports development trends
0.001	5.13	0.48	روندهای توسعه ملی ورزش ← قابلیت‌های سیستم ورزش شمال National sports development trends → Capabilities of the northern sports system
0.001	11.9	0.85	ظرفیت‌های اکوسیستم شمال ← ظرفیت‌های سیستم ورزش شمال Capacities of the northern ecosystem → Capabilities of the northern sports system

ادامه جدول ۳- نتایج ضرایب مسیر و مقدار مناداری فرضیه‌های اصلی مدل پژوهش

Table 3- The results of path coefficients and significance of the main hypotheses of the research model

P-values	T-values	ضریب مسیر Path coefficient	میزان اثر هریک از عامل‌ها برهم و بر زیر عامل‌ها The effect of each of the factors on each other and on the sub-factors
0.001	5.7	0.42	روندهای توسعه ملی ورزش ← راهبردهای فرابخشی توسعه ورزش National sports development trends → Cross-sectoral strategies of sports development
0.001	5.58	0.62	ظرفیت‌های اکوسیستم شمال ← راهبردهای فرابخشی توسعه ورزش Capacities of the northern ecosystem → Cross-sectoral strategies of sports development
0.001	5.16	0.45	قابلیت سیستم ورزش شمال ← راهبردهای فرابخشی توسعه ورزش Ability of the North sports system → Cross-sectoral strategies of sports development
0.001	81.09	0.93	راهبردهای فرابخشی توسعه ورزش شمال ← توسعه ورزش همگانی Cross-sectoral strategies for the development of sports in the North → Development of public sports
0.001	4.55	0.39	راهبردهای فرابخشی توسعه ورزش شمال ← توسعه ورزش قهرمانی Cross-sectoral strategies for the development of sports in the North → Development of championship sports
0.001	6.32	0.54	توسعه ورزش همگانی ← توسعه ورزش قهرمانی Development of public sports → Development of championship sports
0.001	2.74	0.29	توسعه ورزش همگانی ← توسعه پایدار Development of public sports → Sustainable Development
0.001	6.27	0.63	توسعه ورزش قهرمانی ← توسعه پایدار Development of championship sports → Sustainable Development
0.001	12.35	0.83	توسعه پایدار ← پیامدهای توسعه ورزش Sustainable Development → Consequences of sports development

نتایج بخش تحلیل عاملی ابعاد و متغیرهای اصلی نشان داد، ابعاد علوم و فناوری ورزش (۰/۹۳)، بازار و صنعت ورزش بین‌المللی (۰/۹۲) و قوانین و برنامه‌های ورزش (۰/۸۶) به ترتیب دارای نقش معناداری در تبیین تحولات ورزش بین‌المللی بودند. ابعاد حکمرانی و سیاست ورزش (۰/۹۵)، جایگاه جهانی

ورزش (۰/۸۹)، صنعت و اقتصاد ورزش (۰/۸۷) و فرهنگ و مشارکت ورزش (۰/۸۳) به ترتیب نقش معناداری در تبیین روندهای توسعه ملی ورزش داشتند. ابعاد ظرفیت اقتصادی شمال (۰/۹۳)، ظرفیت اجتماعی شمال و ظرفیت جغرافیایی شمال (۰/۹۲) و ظرفیت نهادی شمال (۰/۹۰) به ترتیب دارای نقش معناداری در تبیین ظرفیت‌های اکوسیستمی شمال بودند. ابعاد قابلیت ساختاری سازمانی ورزشی (۰/۹۶)، فرایندها و برنامه‌های ورزش (۰/۹۵)، منابع و زیرساخت ورزش (۰/۹۴) و سرمایه انسانی و اجتماعی ورزش (۰/۸۷) به ترتیب نقش معناداری در تبیین قابلیت سیستم ورزش شمال داشتند. ابعاد توسعه دانش‌بنیان و فناوری‌محور ورزش و حرفه‌ای‌سازی و بین‌المللی‌سازی ورزش (۰/۹۵)، توسعه کسب‌وکار و اشتغال ورزش و جذب مشارکت غیردولتی در ورزش (۰/۹۴)، شبکه‌سازی و زنجیره تأمین ورزش (۰/۹۴) و توسعه دریامحور و ساحلی ورزش و توسعه ارتباطات و اطلاعات ورزش (۰/۹۳) به ترتیب دارای نقش معناداری در تبیین راهبردهای فرابخشی توسعه بودند. ابعاد رشد فعالیت بدنی و مشارکت ورزشی (۰/۹۷)، بهبود سواد حرکتی و نگرش ورزشی جامعه (۰/۹۴)، بهبود سرانه‌های عمومی ورزش (۰/۹۲) و ارتقای ورزش در فراغت جامعه (۰/۹۱) به ترتیب نقش معناداری در تبیین توسعه ورزش همگانی داشتند. ابعاد پویایی مسابقات و رقابت‌های ورزشی (۰/۹۵)، موفقیت ملی و بین‌المللی ورزش (۰/۹۳)، کارآمدی مدیریت استعداد ورزش (۰/۹۱) و مشارکت هواداری ورزشی (۰/۹۰) به ترتیب دارای نقش معناداری در تبیین توسعه ورزش قهرمانی بودند. ابعاد پویایی جامعه ورزش (۰/۹۵)، پایدارسازی سیستم ورزش (۰/۹۴) و سازگارسازی محیطی ورزش (۰/۹۰) به ترتیب دارای نقش معنا-داری در تبیین توسعه پایدار ورزش بودند. ابعاد کارکردهای زیستی و اجتماعی و کارکردهای اقتصادی تجاری (۰/۹۵) و کارکردهای سیاسی ملی (۰/۶۶) به ترتیب نقش معناداری در تبیین کارکردهای توسعه ورزش داشتند.

براساس تحلیل مسیر روابط متغیرهای اصلی مشخص شد، تحولات ورزش بین‌المللی با ضریب ۰/۶۳ اثر مثبت و معناداری بر روندهای توسعه ملی ورزش دارد. روندهای توسعه ملی ورزش با ضریب ۰/۴۸ بر قابلیت‌های سیستم ورزش شمال و با ضریب ۰/۴۲ بر راهبردهای فرابخشی توسعه ورزش شمال، اثر مثبت و معناداری داشتند. ظرفیت‌های اکوسیستم شمال با ضریب ۰/۸۵ بر قابلیت‌های سیستم ورزش شمال و با ضریب ۰/۶۲ بر راهبردهای فرابخشی توسعه ورزش شمال اثر مثبت و معناداری داشتند. قابلیت سیستم ورزش شمال با ضریب ۰/۴۵ اثر مثبت و معناداری بر راهبردهای فرابخشی توسعه ورزش شمال داشت. راهبردهای فرابخشی توسعه ورزش شمال با ضریب ۰/۹۳ بر توسعه ورزش همگانی و با ضریب ۰/۳۹ بر توسعه ورزش قهرمانی اثر مثبت و معناداری داشتند. توسعه ورزش همگانی با ضریب ۰/۵۵ بر توسعه ورزش قهرمانی و توسعه ورزش همگانی با ضریب ۰/۲۹ بر توسعه

پایدار اثر مثبت و معناداری داشت. توسعه ورزش قهرمانی با ضریب ۰/۶۳ اثر مثبت و معناداری بر توسعه پایدار داشت. توسعه پایدار با ضریب ۰/۸۳ اثر مثبت و معناداری بر پیامدهای توسعه ورزش داشت.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف آزمون و تبیین مدل ساختاری همگراسازی منطقه‌ای و همسوسازی فرابخشی توسعه ورزش، به صورت مطالعه موردی برای حوزه ورزش همگانی و قهرمانی در استان‌های منطقه شمال کشور در حاشیه دریای خزر (گلستان، مازندران و گیلان) انجام شد. با توجه به ماهیت پژوهش، بحث و نتیجه‌گیری، بیشتر رویکرد تبیینی دارد؛ از این رو به تفسیر نتایج براساس مبانی نظری و شواهد محیطی و تطبیق آن‌ها با نتایج مطالعات و اسناد سازمانی اقدام شد. در انتها نیز پیشنهادهای کاربردی براساس یافته‌ها ارائه شد.

نتایج مدل‌سازی در بخش روابط ابعاد با متغیرهای اصلی برای سطح اول مدل (سطح ظرفیت محیطی توسعه ورزش شمال) نشان داد، ابعاد علوم و فناوری ورزش، بازار و صنعت ورزش بین‌المللی و قوانین و برنامه‌های ورزش، به ترتیب میزان تأثیر، دارای نقش معناداری در تبیین تحولات ورزش بین‌المللی بودند. ابعاد حکمرانی و سیاست ورزش، جایگاه جهانی ورزش، صنعت و اقتصاد ورزش و فرهنگ و مشارکت ورزش، به ترتیب دارای نقش معناداری در تبیین روندهای توسعه ملی ورزش بودند. ابعاد ظرفیت اقتصادی شمال، ظرفیت اجتماعی شمال و ظرفیت جغرافیایی شمال و ظرفیت نهادی شمال، به ترتیب دارای نقش معناداری در تبیین ظرفیت‌های اکوسیستمی شمال بودند. از منظر تحولات ورزش بین‌المللی ضرورت دارد تا جریان بازار و صنعت ورزش بین‌المللی، پارادایم علوم و فناوری ورزش و رویکردهای قوانین و برنامه‌های ورزش در داخل کشور و منطقه شمال مدنظر قرار بگیرد. هم‌زمان با در نظر گرفتن منظر بین‌المللی، ضرورت دارد تا روندهای توسعه ملی ورزش از منظر رویه‌های حکمرانی و سیاست ورزش، جریان صنعت و اقتصاد ورزش، نوسانات جایگاه جهانی ورزش و پویایی فرهنگ و مشارکت ورزش نیز ارزیابی شود. سپس به عنوان محیط نزدیک‌تر به ظرفیت‌های اکوسیستمی و بومی منطقه شمال از منظر ساختاری-نهادی، جغرافیایی و مکان‌شناختی، اقتصادی و تجاری و فرهنگی و اجتماعی توجه شود؛ زیر اقلیم شمال کشور از این منظرها دارای برخی ویژگی‌های منحصر به فرد است و به تحلیل تخصصی و تفکیک شده نیاز دارد (علوی و همکاران، ۲۰۲۰). تحقیقات پیشین نیز مؤید عوامل مذکور و ساختار مفهومی برخاسته از آن هستند. اسوارت و مارتین (۲۰۲۱)، بهاری و بیرو (۲۰۱۹) و بیل و دنیل (۲۰۱۸) توسعه ورزش در جوامع توسعه‌نیافته را وابسته به تغییرات محیط

اجتماعی و اقتصادی گزارش کرده‌اند. بگویچ (۲۰۲۰) نیز سیاست‌های توسعه ورزش را متمایل به ظرفیت‌های جغرافیایی و بومی می‌داند. در واقع، مطابق با نظریه‌های نوین توسعه که به مقوله اکوسیستم توجه دارند، اکوسیستم ورزش شمال که حاصل پیوند عناصر محیطی آن است، زنجیره‌ای از عوامل مختلف را شکل می‌دهد که جریان کلی توسعه و دستاوردهای آن را تعیین می‌کند. علاوه بر این، یکی از بیشترین تغییرات در جهت‌گیری‌های سیستم ورزش شمال می‌تواند حاصل نحوه تعامل ورزش کشور با محیط بین‌المللی باشد. نکته مهم در بحث زمینه این است که بسیاری از عوامل محیطی خارج از کنترل مدیریت ورزش‌اند؛ بنابراین مدیریت ورزش استان‌های شمالی باید به مسیرهای تعامل با محیط خود توجه و برنامه‌ریزی داشته باشد.

یافته‌های مربوط به متغیرهای و ابعاد در سطح راهبری سیستمی توسعه ورزش شمال نشان داد، ابعاد قابلیت ساختاری سازمانی ورزشی، فرایندها و برنامه‌های ورزش، منابع و زیرساخت ورزش و سرمایه انسانی و اجتماعی ورزش، به ترتیب دارای نقش معناداری در تبیین قابلیت سیستم ورزش شمال بودند. ابعاد توسعه دانش‌بنیان و فناوری‌محور ورزش و حرفه‌ای‌سازی و بین‌المللی‌سازی ورزش، توسعه کسب‌وکار و اشتغال ورزش و جذب مشارکت غیردولتی در ورزش، شبکه‌سازی و زنجیره تأمین ورزش و توسعه دریامحور و ساحلی ورزش و توسعه ارتباطات و اطلاعات ورزش، به ترتیب دارای نقش معناداری در تبیین راهبردهای فرابخشی توسعه بودند. همان‌طور که توسعه در هر زمینه‌ای براساس قابلیت‌های درونی آن صورت می‌گیرد، توسعه ورزش شمال و همسوسازی بخش‌های همگانی و قهرمانی و همگرایی بین‌استانی، نیازمند بررسی قابلیت‌های سیستمی در ابعاد ساختاری سازمانی، منابع و زیرساخت، سرمایه انسانی و اجتماعی و فرایندها و برنامه‌ها در حوزه ورزش است. براساس قابلیت‌ها لازم است به تدوین راهبردها پرداخته شود. اتخاذ راهبردهای کارآمد توسعه ورزش شمال باید بر جنبه‌های غفلت‌شده و جدید متمرکز باشد که شامل توسعه دریامحور و ساحلی ورزش، شبکه‌سازی و زنجیره تأمین ورزش، توسعه دانش‌بنیان و فناوری‌محور ورزش، حرفه‌ای‌سازی و بین‌المللی‌سازی ورزش، توسعه کسب‌وکار و اشتغال ورزش، جذب مشارکت غیردولتی در ورزش و توسعه ارتباطات و اطلاعات ورزش است. در واقع، راهبردهای کلی و فرابخشی توسعه ورزش هستند که اساس توسعه تخصصی در حوزه‌های همگانی و قهرمانی را فراهم می‌کنند. برخی شواهد علمی نیز مؤید این عوامل و ساختار مفهومی هستند. هوانگ و تان (۲۰۱۵) اثر تغییرات استراتژی و راتن و جونز (۲۰۱۸) استراتژی نوآوری و فناوری را در توسعه ورزش درخور توجه می‌دانند. جوادی‌پور و همکاران (۲۰۱۹) توسعه ورزش همگانی، فریز و همکاران (۲۰۲۰) توسعه پایدار ورزش رقابتی و قهرمانی و کوک و همکاران (۲۰۲۱) توسعه رویدادهای و فضاهای ورزشی را وابسته به عوامل اکوسیستمی گزارش کرده‌اند. در تبیین

متغیرهای این سطح می‌توان گفت، از آنجاکه سیستم ورزشی دارای تشکیلات تخصصی و عمومی است و مدیریت و سیستم نیز دو عامل پیش‌برنده توسعه محسوب می‌شوند، وابستگی توسعه ورزش به این دو متغیر، در هر دو حوزه ورزش همگانی، قهرمانی و درخور توجه است. در همین راستا، منابع، ابزار مدیریت برای فعالیت هستند و حتی برخی محققان توسعه منابع را به‌مثابه اصل توسعه‌یافتگی تفسیر می‌کنند (ملایی، ۲۰۱۴). به لحاظ اصول توسعه، مدیریت، متغیر مداخله‌گر اصلی در مقایسه با سایر عوامل محسوب می‌شود. در واقع، منابع، ابزار دست مدیریت محسوب می‌شود؛ بنابراین اثر آن به‌طور مستقیم بر منابع و امکانات اعمال‌شدنی است. در این زمینه دو رویکرد وجود دارد: برخی از محققان معتقدند، توسعه ورزش اصولاً به وجود منابع وابسته مستقیم نیست، بلکه تحت‌تأثیر عوامل دیگری هم قرار دارد؛ از طرف دیگر، اغلب محققان بر این عقیده هستند که توسعه مشارکت به وجود امکانات و اماکن لازم بستگی دارد و باید انواع مختلف سیستم ورزشی برای آن‌ها فراهم شود (رمضانی‌نژاد و همکاران، ۲۰۱۷). سطح ساختار، نقش محیط در توسعه را دارد؛ به‌طوری‌که براساس سطح زمینه‌ای سطح مشارکت را گسترش می‌دهد تا مظاهر توسعه ارتقا یابد و به پایداری برسد؛ از این‌رو سطح کارآمدسازی ساختار می‌تواند به جهش در توسعه ورزش شمال کشور منجر شود.

نتایج مدل‌سازی در سطح همگرایی توسعه حوزه همگانی و قهرمانی نشان داد، ابعاد رشد فعالیت بدنی و مشارکت ورزشی، بهبود سواد حرکتی و نگرش ورزشی جامعه، بهبود سرانه‌های عمومی ورزش و ارتقای ورزش در فراغت جامعه، به‌ترتیب دارای نقش معناداری در تبیین توسعه ورزش همگانی بودند. ابعاد پویایی مسابقات و رقابت‌های ورزشی موفقیت ملی و بین‌المللی ورزش، کارآمدی مدیریت استعداد ورزش و مشارکت هواداری ورزشی، به‌ترتیب دارای نقش معناداری در تبیین توسعه ورزش قهرمانی بودند. عمده محققان، توسعه ورزش در حوزه همگانی و قهرمانی را به هم وابسته می‌دانند (لبرمن، ۲۰۱۷). تحقق توسعه ورزش همگانی به‌طور مشخص باید در مظاهری مانند بهبود سواد حرکتی و نگرش ورزشی جامعه، رشد فعالیت بدنی و مشارکت ورزشی، ارتقای ورزش در مصرف و فراغت جامعه و بهبود سرانه‌های عمومی ورزش صورت گیرد. توسعه ورزش قهرمانی نیز در زمینه کارآمدی مدیریت استعداد ورزش، پویاسازی مسابقات و رقابت‌های ورزشی، رشد مشارکت هواداری ورزشی و رشد موفقیت ملی و بین‌المللی ورزش است. از نظر تناظر و تناسب بین حوزه‌های ورزش همگانی و قهرمانی می‌توان به مثال‌هایی مانند سواد حرکتی (همگانی) - استعدادیابی (قهرمانی)، مشارکت ورزشی و مشارکت هواداری و قهرمانی اشاره کرد. وفائی و همکاران (۲۰۱۸)، بهرامی‌پاوه (۲۰۱۸) و سلامی و همکاران (۲۰۱۷) همگرایی توسعه بین استان‌های ایران را ناشی از عوامل راهبردی سیستمی می‌دانند. شعبانی و خواجه (۲۰۱۷) در بررسی توسعه ورزش همگانی و قهرمانی و شهریار سجه‌رودی و

همکاران (۲۰۱۵) در بررسی اتحادهای استراتژیک استان‌های شمالی ایران در گردشگری ورزش، نتایج مشابهی را تأیید کرده‌اند (انطباق نظری دارد). در تبیین متغیرهای این سطح می‌توان گفت، مشارکت ورزش همگانی و ورزش قهرمانی در یک سیستم همسو، در واقع حاصل ایفای نقش ذی‌نفعان درونی و بیرونی در فرایندها و رویدادها است؛ از این‌رو این ابعاد ذکر شده هم به یکدیگر وابستگی دارند و هم مهم‌ترین بخش فرایند توسعه یعنی همسویی منابع، رویداد و مشارکت را تبیین می‌کنند. مشارکت توسط نقش‌های دیگر و ذی‌نفع در چارچوب فعالیت‌ها و فرایندهای ورزشی موجود شکل می‌گیرد. در گذشته عمدتاً ورزشکاران، مربیان و هواداران بازیگران اصلی ورزش رقابتی محسوب می‌شدند، اما اکنون با رشد علمی، رسانه‌ای و تجاری ورزش، اثرگذاری متخصصان، فعالان رسانه و حامیان مالی و کسب‌وکارها بسیار تعیین‌کننده شده است.

یافته‌های سطح کارکردهای توسعه همگرایی ورزش همگانی و قهرمانی شمال نشان داد، ابعاد پویایی جامعه ورزش، پایدارسازی سیستم ورزش و سازگارسازی محیطی ورزش، به ترتیب دارای نقش معناداری در تبیین توسعه پایدار ورزش بودند. ابعاد کارکردهای زیستی و اجتماعی و کارکردهای اقتصادی تجاری و کارکردهای سیاسی ملی، به ترتیب دارای نقش معناداری در تبیین کارکردهای توسعه ورزش بودند. توسعه پایدار ورزش دلالت بر سازگارسازی محیطی ورزش، پایدارسازی سیستم ورزش و پویایی جامعه ورزش دارد. پیامدهای پایدارسازی توسعه ورزش در ابعاد سیاسی و ملی، زیستی اجتماعی و اقتصادی و تجاری نمود پیدا می‌کند؛ از این‌رو می‌توان بین توسعه ورزش، پایداری آن و همچنین پیامدهای آن تفاوت، اما توالی قائل شد. شعبانی بهار و همکاران (۲۰۱۳) و سبحانی و هاشمی (۲۰۱۷) کارکردهای مشابهی را برای ورزش همگانی و قهرمانی شناسایی و تأیید کرده‌اند. دی‌گریس و همکاران (۲۰۱۷)، رضایی صوفی و شعبانی (۲۰۱۷) و فراهانی و همکاران (۲۰۱۷) رابطه پایداری و محیط با توسعه ورزش را درخور توجه عنوان کرده‌اند (انطباق نظری دارد). درباره اهمیت این ابعاد و توان آن‌ها در تبیین متغیرهای توسعه پایدار می‌توان گفت، توسعه فرایندی چندبعدی و پویاست و با ایجاد تغییر اساسی در متغیرهای محیطی، ساختاری و رفتاری یک سیستم انسان‌محور، سبب ارتقا و توزیع مناسب منابع و فرصت‌ها، مشارکت‌دهی و رضایتمندی ذی‌نفعان و پیشرفت در شاخص‌های عملکردی آن سیستم می‌شود (منافی، ۲۰۱۸)؛ بنابراین دستیابی به توسعه پایدار در ورزش شمال کشور نیازمند پایش مستمر این شاخص‌ها و مداخله مثبت و سازنده در فرایندهای منتهی به آن‌ها است. می‌توان گفت، به دلیل آنکه ورزش همگانی و قهرمانی در مقایسه با سیستم کلی ورزش پیچیدگی کمتری دارند، توسعه پایدار می‌تواند در بازه‌های زمانی کوتاه‌تری ارزیابی و مشاهده شود.

نتایج کمی در بخش تحلیل مسیر نشان داد، تحولات ورزش بین‌المللی بر روندهای توسعه ملی ورزش و روندهای توسعه ملی ورزش بر قابلیت‌های سیستم ورزش شمال و با راهبردهای فرابخشی توسعه ورزش شمال اثر مثبت و معناداری داشت. ظرفیت‌های اکوسیستم شمال بر قابلیت‌های سیستم ورزش شمال و راهبردهای فرابخشی توسعه ورزش شمال اثر مثبت و معناداری داشت. قابلیت سیستم ورزش شمال بر راهبردهای فرابخشی توسعه ورزش شمال اثر مثبت و معناداری داشت. راهبردهای فرابخشی توسعه ورزش شمال بر توسعه ورزش همگانی و توسعه ورزش قهرمانی اثر مثبت و معناداری داشت. توسعه ورزش همگانی بر توسعه ورزش قهرمانی و توسعه پایدار اثر مثبت و معناداری داشت. توسعه ورزش قهرمانی اثر مثبت و معناداری بر توسعه پایدار داشت و توسعه پایدار نیز اثر مثبت و معناداری بر پیامدهای توسعه ورزش داشت. در برخی تحقیقات جامع‌نگر پیشین، چارچوب کلی مدل مفهومی تأیید شده است. نتایج مطالعات وفایی مقدم و همکاران (۲۰۱۹)، حیدری و همکاران (۲۰۱۸)، خطیب-زاده (۲۰۱۶) و صفاری (۲۰۱۲) منظر ورزش همگانی و تحقیقات ملایی سفیددشتی و همکاران (۲۰۲۰)، شعبانی و همکاران (۲۰۲۰) و ملائی و همکاران (۲۰۱۸) منظر ورزش قهرمانی نیز را در مدل این پژوهش تأیید کرده‌اند (انطباق نظری دارد). به‌طور مشخص، در مدیریت راهبردی و اجرایی ورزش، تصمیمات، برنامه‌ها و اقدامات مناسب به‌صورت نظام‌مند برای دستیابی به اهداف سازمان نقش محوری ایفا می‌کنند. در چارچوب مدیریت، ذی‌نفعان درونی شامل منابع انسانی و تمامی افرادی با عناوین مختلف شغلی و همکاری، در تشکیلات رسمی و غیررسمی سیستم ورزش نیز نقش ایفا می‌کنند. با مشارکت ذی‌نفعان درونی، مدیریت فرایندهایی را تعریف می‌کند تا بتواند بستر حضور فعال یا غیرفعال ذی‌نفعان بیرونی به این ورزش را در قالب برنامه‌های آموزشی، تفریحی و رقابتی ورزشی فراهم کند. اجرای این برنامه‌ها و اهداف سازمان برای تأمین منابع مالی و اقتصادی مورد نیاز صورت می‌گیرد. در اصلی‌ترین فرایندها توسعه ورزش همگانی، مدیریت ورزش قهرمانی باید با رویکرد جامع به برنامه‌ها و اقدامات مختلف آموزشی، تأمینی، حمایتی و رهبری از استعدادیابی تا پاداش به قهرمانی در مسیر رشد ورزشی استعدادها ورزشکاران پردازد. نقش فناوری، دانش، منابع فیزیکی و امکانات ورزشی برای انواع فعالیت‌های ورزشی به‌ویژه از نظر دسترسی، کیفیت، توزیع و توسعه بسیار مهم است تا درنهایت دستیابی نسبی به دستاوردها در مقایسه با اهداف تعیین‌شده و استانداردهای محیطی صورت بگیرد.

درنهایت، روابط بین متغیرهای چهار سطح مدل مفهومی به‌صورت زنجیره روابط علی و معلولی از عوامل ظرفیت‌های محیطی به‌سمت راهبردهای سیستمی توسعه و همگرایی حوزه‌های همگانی و قهرمانی و درنهایت به عوامل کارکردی توسعه، بحث‌شدنی است. می‌توان گفت که مدیریت و توسعه

ورزش شمال براساس همسوسازی بخش همگانی و قهرمانی و همگرایی بین استان‌ها، فرایندی نظام‌مند و چندسطحی است که در هر سطح و مرحله دارای ویژگی‌های مختص به خود است و از عوامل همبسته خود اثر می‌پذیرد؛ از این رو ضرورت دارد تا ارتباط بین عوامل در درون هر سطح و با سایر سطوح در نظر گرفته شود. به‌طور مشخص باید گفت، توسعه همسوی ورزش همگانی و قهرمانی و همگرایی بین سه استان شمالی، جریان راهبردی و نظام‌مندی است که از طریق ظرفیت‌سازی محیطی درونی و بیرونی سیستم ورزش، ضمن ارتقای قابلیت‌ها و به‌کارگیری راهبردها، دامنه کارکردی آن‌ها را گسترش می‌دهد تا به پیامدهای مدنظر برسد. در برخی تحقیقات جامع‌نگر پیشین، چارچوب کلی مدل مفهومی تأیید شده است. در تبیین اهمیت و کارکرد مدل ارائه‌شده در این پژوهش که گام جدیدی در دانش موجود به حساب آید، می‌توان به فقدان مدل‌های قابل‌اتکا و دارای مصادیق عینی در نظام توسعه منطقه‌ای و اکوسیستمی ورزش کشور اشاره کرد. براساس مدل ارائه‌شده، سازمان‌های متولی توسعه ورزش شمال کشور با وجود توانمندی‌های ساختاری و اجرایی به‌تنهایی نمی‌توانند اهداف و راهبردها را تحقق دهند (شواهد فعلی از وضعیت ورزش کشور گویای این مسئله است)؛ زیرا اکوسیستم ورزش شمال یک زمینه پویا با محیط پیچیده و ساختار چندبخشی است و خروجی مطلوب این سیستم نیازمند چارچوب راهبردی یکپارچه است. استفاده از مدل‌های اکتشافی و جامع‌نگر در ارزیابی، برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری می‌تواند به کاهش ناکارایی برنامه‌های فعلی و جزیره‌ای عمل کردن در حوزه توسعه اقتصادی ورزش منطقه شمال کشور منجر شود.

درنهایت، براساس یافته‌های پژوهش، پیشنهادهایی برای توسعه همگرایی ورزش همگانی و قهرمانی در سه استان شمالی کشور ارائه می‌شود؛ براساس نتایج تحلیل مسیر بین متغیرها در مدل‌سازی و با توجه به اینکه چارچوب و مدل ارائه‌شده از جامعیت و فرایندنگری مناسبی برخوردار است، پیشنهاد می‌شود که از این چارچوب در تصمیم‌گیری، برنامه‌ریزی مدیران ورزش استان‌های شمال کشور استفاده شود. با توجه به اینکه مدل پژوهش به‌صورت کیفی از منابع انسانی و اطلاعاتی معتبر کشف شده و در ادامه به‌صورت کمی آزمون شده است، از روایی لازم برای کاربرد برخوردار است؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود که در برنامه‌ریزی، آموزش، پژوهش و رسانه مدنظر متولیان و فعالان توسعه ورزش قرار بگیرد. براساس نتایج به‌سازمان‌های متولی توسعه ورزش در استان‌های شمال کشور پیشنهاد می‌شود، با توجه به اکوسیستم مشترک و مشابه سه استان، راهبرد همگرایی بین استان و منطقه‌ای در توسعه ورزش همگانی و قهرمانی را در اولویت قرار دهند و از الگوهای علمی مانند نتایج این پژوهش استفاده کنند. چارچوب مفهومی استخراج‌شده به‌دلیل جامعیت منظرها می‌تواند در مطالعات ارزیابی عملکرد و پایش توسعه ورزش همگانی و قهرمانی استان‌های شمال کشور به کار رود. به محققان

پیشنهاد می‌شود، از سایر روش‌های مدل‌سازی نیز برای تحلیل متغیرهای اثرگذار بر توسعه اکوسیستمی و همگرایی ورزش همگانی و قهرمانی استفاده کنند. همچنین با توجه به اینکه چارچوب و روابط متغیرها به صورت نظری و ادراکی تدوین و آزمون شده است، پیشنهاد می‌شود که مدیران و محققان به صورت تجربی روابط بین این منظرها را بررسی کنند. در پژوهش‌های آینده می‌توان از مطالعه تطبیقی برای مقایسه منظرهای تحلیل‌شده این پژوهش در بین سایر استان‌های کشور و سایر کشورها استفاده کرد. علاوه بر این، پیشنهاد می‌شود، این پژوهش در سایر استان و مناطق کشور نیز با استفاده از روش‌شناسی متفاوت انجام شود و همگرایی توسعه ورزش پرورشی با ورزش همگانی و قهرمانی ارزیابی شود.

تشکر و قدردانی

از تمامی مشارکت‌کنندگان و صاحب‌نظران که در این پژوهش با گروه تحقیق همکاری کردند، تشکر و قدردانی می‌کنیم.

منابع

1. Alavi, S., Sanaie, M., & Fakhri, F. (2020). Designing a model for marine sports development in attracting tourists To Mazandaran province. *Journal of Research on Management of Teaching in Marine Sciences*, 7(3), 176-188. (Persian).
2. Bahrami Paveh, R. (2018). Analysis of the development paradigm and its impact on national convergence in Iran. *Quarterly Journal of The Macro and Strategic Policies*, 6(23), 478-497. (Persian).
3. Begović, M. (2020). The development of sport policy in Montenegro. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 12(2), 321-330.
4. Bell, B., & Daniels, J. (2018). Sport development in challenging times: leverage of sport events for legacy in disadvantaged communities. *Managing Sport and Leisure*, 23(4-6), 369-390.
5. Benar, N., Dastoom, S., & Khanmohammadi, A. (2018). Analyzing the developmental aspects of sports participation in Gilan province: Services, strata, factors, custodians, needs, challenges and solutions. *Sport Management Studies*, 10(48), 37-66. (Persian).
6. Bihari, D. T., & Biró, M. (2019). Examining the knowledge of future sport professionals in connection with water rescue and life-saving. *Stadium-Hungarian Journal of Sport Sciences*, 2(1), 1-12.
7. Choupani, A. (2014). Developing a strategic plan for women's championship sports in Mazandaran province (Unpublished master's thesis). North University. (Persian).

8. Cook, D., Biscaia, R., Papadas, K., Simkin, L., & Carter, L. (2021). The creation of shared value in the major sport event ecosystem: understanding the role of sponsors and hosts. *European Sport Management Quarterly*, 23(3), 881-832.
9. De Grace, L. A., Knight, C. J., Rodgers, W. M., & Clark, A. M. (2017). Exploring the role of sport in the development of substance addiction. *Psychology of Sport and Exercise*, 28, 46-57.
10. Deilami, K., Ghafouri, F., Karghar, Gh., & Shahlaie Bagheri, J. (2022). Model of development of sport for all and championship in the Caspian sea provinces (doctoral dissertation). Allameh Tabataba'i University, Tehran. (Persian).
11. Farahani, A., Keshavarz, L., Sadeghi, A. (2017). The Design of strategies in development Iran elite sport. *Applied Research in Sport Management*, 5(3), 127-142. (Persian).
12. Ferriz-Valero, A., García Martínez, S., Olaya-Cuartero, J., & García-Jaén, M. (2020). Sustainable sport development: The influence of competitive-grouping and relative age on the performance of young triathletes. *Sustainability*, 12(17), 6792.
13. GHafouri, F., Memarzadeh, M., alavi, S. (2019). Determining the contribution and role of the executive organizations in development of community sport. *Applied Research in Sport Management*, 8(1), 11-32. (Persian).
14. Heidari, M., Saberi, A., & Kargar, G. (2018). Meta-analysis of studies factors and strategies attract people to the development of sport for all in the last 10 years. *Research on Educational Sport*, 6(14), 111-130. (Persian).
15. Honarvar, A., Ghafouri, F., & Tatari Hasangavyar, E. (2015). Modeling for traditional sports and games development in Iran. *Sport Management Studies*, 7(31), 33-48. (Persian).
16. Huang, Y. W., & Tan, T. C. (2015). Sport-for-all policy in Taiwan: A case of ongoing change? *Asia Pacific Journal of Sport and Social Science*, 4(2), 85-98.
17. Javadi Pour, M., Rouhi Dehkordi, M., Rahbari, S., & Taefi, H. (2019). Pathology the process of policy-making in sport for all in iran and presentation the model. *Sport Management Studies*, 10(52), 17-42. (Persian).
18. Khatibzadeh, M. (2016). Designing a regular sports participation model (doctoral dissertation). Tarbiat Modares University, Tehran. (Persian).
19. Leberman, S. (2017). Future sport leaders: Developing young women to lead. In *Women in Sport Leadership* (pp. 130-143). New York: Routledge.
20. Melai, M. (2014). Investigating the development level of championship sports in Iran's provinces. Paper presented at The First National Conference of New Achievements in Physical Education and Sports, Chabahar. (Persian).
21. Mallaei, M., Ramzani Nejad, R., Yasouri, M., & Kavousi, Sh. (2018). The study of factors influencing championship development in provinces of Iran and designing a proposed model. *Journal of Sport Management*, 10(4), 757-775. (Persian).
22. Manafi, F., Ramzaninejad, R., Goharrostami, H., Pourkiani, M. & Dastum, S. (2018). A model plan of factors affecting the development of university sports in Iran. *Journal of Sports Management*, 11(2), 195-217. (Persian).

23. Mollaie Sefiddashti, A., Hamidi, M., Rajabi, H., & Zolfagharzadeh, M. (2020). Foresight of I.R. Iran's elite sport development in horizon 2037. *Sport Management and Development*, 9(2), 84-99. (Persian).
24. Noudehi, M., Ahmadi, M., Noudehi, G., & Dadashi, M. (2016). Codification of developmental strategy for rural and indigenous sports in Golestan province. *Strategic Studies on Youth ans Sports*, 15(33), 163-188. (Persian).
25. Rahbari, S., Khodayari, A., Honari, H., & Amirtash, A. (2021). Sponsorship Pattern design of sport for all in Iran using grounded theory. *Research on Educational Sport*, 9(23), 235-266. (Persian).
26. Ramezani nezaad, R., Rahmati, M. M., Miryousefi, S. J., & Nejad Sajadi, S. A. (2017). Identification of Factors and Criteria of Cultural Development in Athletic Sport. *Sport Management Studies*, 8(40), 61-78. (Persian).
27. Ratten, V., & Jones, P. (2018). Future research directions for sport education: Toward an entrepreneurial learning approach. *Education + Training*, 60(5), 490-499.
28. Report of the Sports Section of the Sixth Program (2015). Strategic document of the Ministry of Sports and Youth. Tehran: Strategic Council Secretariat. (Persian).
29. Rezaei Soufi, M., & Shabani, A. (2017). The analysis of athletic sports in Iran: SWOT analysis. *Sport Management and Development*, 6(1), 87-103. (Persian).
30. Saffari, M., & Latifi Fard, M. (2018). The model of physical activity-friendly city with the active cities, active communities, active citizens approach. *Sport Management Studies*, 10(48), 89-112. (Persian).
31. Saffari, M. (2012). Design of Iranian public sports model (doctoral dissertation). Tarbiat Modares University, Tehran. (Persian).
32. Salami, F., Feghehmajidi, A., & Mohammadi, A. (2017). An investigation of income convergence in iran, emphasizing on cluster analysis. *Journal of Economic Research and Policies*, 24(80), 167-194. (Persian).
33. Shabani, A., Razavi, S., & Hadavi, F. (2020). Developing an analytical structural model for the development of women's championship sport. *Contemporary Studies On Sport Management*, 9(18), 53-64. (Persian).
34. Shabani, A., & Khaje, F. (2017). Prioritizing factors affecting the development of sport for all and sports championship in Iran. *Strategic Studies on Youth ans Sports*, 16(36), 57-68. (Persian).
35. Shabani Bahar, G., Neeknejad, M., Farahani, A., & Samadi, A. (2013). Evaluation and comparison among the roles of public sports and championship sports on strengthening national trust. *Strategic Studies on Youth ans Sports*, 12(21), 71-80. (Persian).
36. Shahriary, B., Hemmati Nezhad, M., & Malek Akhlagh, E. (2015). Identify of strategic alliances in development sport tourism in northern provinces of Iran. *Sport Management Studies*, 7(30), 55-70. (Persian).
37. Sobhani, B., & Hashemi, S. (2017). Social functions of sport for all with an emphasis on social trust. *Sport Management Studies*, 9(42), 185-202. (Persian).
38. Sohrabi, L. (2015). The future of Delphi national championship sports research (Unpublished master's thesis). Allameh Tabatabai University, Tehran. (Persian).

39. Svensson, P. G., & Levine, J. (2017). Rethinking sport for development and peace: The capability approach. *Sport in Society*, 20(7), 905-923.
40. Swart, K., & Martín-González, R. (2021). Sport and development in South Africa: Sport in a changing society and economy. In *Sport and Development in Emerging Nations* (pp. 154-170). New York: Routledge.
41. Vafaei, E., Mohammadzadeh, P., Asgharpour, H., & Fallahi, F. (2018). The Analysis of social welfare and welfare convergence in Iran,s provinces for evaluation of Iran,s regional development. *Economical Modeling*, 12(43), 1-23. (Persian).
42. Vafaei Moghaddam, A., Farzan, F., Razavi, S., & Afshari, M. (2019). Serveing the development causes of sport for all based on grounded theory. *Sport Management Studies*, 10(52), 43-72. (Persian).
43. Zeitonly, A., Honari, H., & Farahani, A. (2012). Identification of sports tourism capabilities of Golestan province. *Contemporary Studies On Sport Management*, 1(1), 71-83. (Persian).

ارجاع دهی

دیلمی، کیانوش؛ غفوری، فرزاد؛ شهلائی باقری، جواد؛ کارگر، غلامعلی. (۱۴۰۲). ارائه و آزمون مدل همگراسازی منطقه‌ای و همسوسازی فرابخشی توسعه ورزش (مطالعه ورزش همگانی و قهرمانی در استان‌های حاشیه دریای خزر). پژوهش در ورزش تربیتی، ۱۱ (۳۱): ۱۹۷-۲۳۲. شناسه دیجیتال: ۱۰.۲۲۰۸۹/RES.۲۰۲۳.۱۳۵۷۴.۲۳۰۵

Deylami, K; Ghafouri, F; Shahlaei Bagheri, J; Karegar, Gh. A. (2023). Presenting and Testing the Model of Regional Convergence and Cross-sectoral Alignment in Sports Development (Study of Sport for All and Competetive Sport in the Provinces of Caspian Sea). *Research on Educational Sport*, 11 (31): 197-232. (Persian). DOI: 10.22089/RES.2023.13574.2305

